

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 3 2025 – 45. ÅRG.

*«Et øyeblikk varer hans vrede,
hele livet hans nåde.
Om kvelden kommer gråt som gjest,
om morgenen er det frydesang.»
(Salme 30,6)*

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år
Bibelsitater er fra Bibel 2011 © Bibelselskapet, dersom ikke annet er nevnt

Redaksjon: Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: pastorwelde@gmail.com

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Egil Edvardsen, egil@luthersk-kirke.no, tlf. 99 03 98 56

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordiebooken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Fra redaksjonen

Om kirkelig samarbeid

«Jeg formaner dere, søsken, til å holde øye med dem som skaper splittelse og fører andre til fall ved å gå imot den lære dere har tatt imot. Hold dere unna dem!» (Rom 16,17)

Dette bibelverset er et kall til sann enhet og troskap mot Bibelens lære. Herrens apostel formaner til å være på vakt mot dem som forvrenger den kristne læren og dermed skaper splittelse. Det som er splittende og som kan føre troende til fall, er altså de lærerne som er i strid med den apostoliske lære. Jesu disipler kan ikke ha kirkefelleskap med mennesker som står for slike lærer, men må dra seg vekk fra dem, uansett hvor sympatiske og fine de ellers måtte fremstå.

Dette verset taler sterkt inn i vår tid. For det er så vanlig i dag å mene at sannhet er noe relativt og at vi derfor bør være tilbakeholdne med å uttale oss tydelig om hva som er sant og usant. Det kan oppleves støtende for mange at Paulus her vektlegger sannhet over toleranse og ytre enhet. Idealet nå er jo felleskristen aktivitet og samarbeid, at det må være høyt under taket og rom for vidt forskjellige læreoppfatninger.

Vi i Den Lutherske Bekjennelseskirke blir gjerne oppfattet som veldig strenge når det gjelder kirkefelleskap, fordi vi vil rette oss etter Skriftens formaninger og advarsler mot falsk lære. Ekte kristen enhet og enighet må alltid være basert på sannhetens ord i Bibelen. Avvik fra Guds ords undervisning er aldri ufarlige, selv om de kanskje iblant kan virke små og ubetydelige. Som skrupelige syndere er vi helt avhengige av å få den rette og uforfalskede medisinen. Falsk lære er som en surdeig som gradvis gjennomsyrrer hele deigen (1 Kor 5,6; Gal 5,9), og det har fått alvorlige konsekvenser i kirkesamfunn rundt om i verden at Guds ords formaning om ikke å gi plass til falske lærere i så stor grad har blitt ignorert.

Samtidig som vi skal være på vakt mot avvik fra den sanne læren, skal vi enda mere glede oss over sannheten, den rene bibelske læren, slik Jesus vil: «Dette har jeg sagt dere for at *min glede* kan være i dere og *deres glede* kan bli fullkommen» (Joh 15,11). Apostelen Paulus er full av jubel over læren om vår rettferdiggjørelse av nåde alene, ved troen alene, for Kristi skyld alene.

Vi har også grunn til å glede oss stort over enheten og enigheten med andre kristne, i vår egen lille kirke og i søsterkirker i andre land. Det internasjonale KELK-fellesskapet (Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferanse) har nå mer enn tretti medlemskirker rundt om i verden med samme tro, lære og bekjennelse. Dette er en herlig gave fra Gud og viktig å verne om. Kirkefelleskap handler ikke om å isolere seg, men først og fremst om noe positivt og gledelig, om å få være medarbeidere for sannheten, samarbeide om oppdraget å forkynne evangeliet for alle folkeslag og vinne mennesker for Guds rike.

«Må tålmodighetens og trøstens Gud hjelpe dere alle til å vise enighet, etter Jesu Kristi vilje. Da kan dere samstemt og med én munn prise Gud, vår Herre Jesu Kristi Far» (Rom 15,5-6).

Vær ikke bekymret for noe!

«Vær ikke bekymret for noe! Men legg alt dere har på hjertet, fram for Gud. Be og kall på ham med takk.» (Fil 4,6)

Den som er på reise i nærheten av byen Potsdam, vil helst ikke gå glipp av et besøk på slottet Sanssouci. Noen av oss har vært der. For 250 år siden lot den prøyssiske kongen Fredrik II bygge dette slottet som sin sommerresidens. Fri fra sine regjeringsforpliktelser ønsket han å tilbringe fritiden sin her: «Sans souci» – som man på den tiden sa på fransk: «Uten bekymringer».

Uten bekymringer – er det i det hele tatt mulig å leve slik? Eller var dette bare en egenrådig fyrstes verdensfjerne drøm under opplysningstiden? Er ikke bekymringer og det å ta forholdsregler en del av dagliglivet – på samme måte som luften vi puster?

Med hånden på hjertet må vi innrømme at ingen av oss lever uten slike bekymringer og forholdsregler – enten det gjelder et fullt kjøleskap, en full sparekonto, pensjonsforsikringen som skal sikre alderdommen eller ulykkesforsikringen som i ulykker skal beskytte oss mot økonomiske problemer. Ingen av oss lever uten den slags forebygging.

Det vet også Bibelen. Selv vår Herre Kristus sier et sted:

«Dersom en av dere vil bygge et tårn (i dag ville vi sagt: et hus, et hjem), setter han seg ikke da først ned og regner ut hva det vil koste, for å se om han har penger nok til å fullføre det?» (Luk 14,28). Til dette har Gud gitt oss fornuften, så vi kan tenke fremover og planlegge. Slike hensyn er ikke det Bibelen advarer mot når den, som i teksten vår, formaner oss til ikke å bekymre oss. Like lite vil den forby oss å ha omsorg for andre mennesker: som syke, svake, flyktninger eller katastrofeofre. Det Gud advarer oss mot, er de falske, farlige bekymringene. Med tanke på disse oppfordrer Paulus oss i dette verset fra Filipperbrevets kapittel 4:

Vær ikke bekymret!

Vi skal se på:

1. Hvorfor vi skal unngå bekymringer, og
2. Hvordan vi kan overvinne bekymringer

1. Hvorfor vi skal unngå bekymringer

Det er ikke bare i preteksten vår at Bibelen advarer mot bekymringer. Gjentatte ganger nettopp i Det nye testamente finner vi formaningene: «Vær ikke bekym-

ret!» (Matt 6,25; 1 Pet 5,7). Hvis det som vi allerede har sett, ikke handler om fornuftig planlegging og vi heller ikke oppfordres til et lettsindig liv i nuet – hva handler det da om?

Bak denne formaning ligger en dyp innsikt. Livet vårt i denne verden foregår ikke på nøytral grunn, så å si i et slags vakuum. Nei, fra første dag er vi trukket inn i konflikten mellom Gud og djevelen. Mye som Gud selv som skaper har gitt oss, bruker djevelen for å dra oss mennesker bort fra Gud. Dermed gjør djevelen skapergaver, som i seg selv er harmløse og gode, til krefter og avhengigheter som griper oss og ikke lenger vil slippe taket. Det kan være ganske forskjellige ting: penger, eiendom, jobben vår, bilen vår, smarttelefonen eller MP3-spilleren, vår fred og ro, ja, til og med vår kjære ektefelle eller barna våre.

Alt dette er gode gaver fra vår skaper, som vi stadig får lov å takke for! Men når de for oss blir det viktigste i livet som alt dreier seg om, legger de beslag på oss. Da lar vi ikke lenger dem tjene oss til det gode. Vi blir i stedet tjenere for dem. Da er de ikke lenger gaver, men krefter som griper oss og holder oss fast. Da har djevelen

oppnådd det han vil: Han fortren-ger Gud fra førsteplassen i livet vårt. Det betyr at vi ikke lenger frykter, elsker og stoler på Gud over alle ting (det første bud)!

Slik er det også med bekymringene våre. Gud har gitt oss fornuften så vi kan planlegge for fremtiden. Det er i seg selv ikke noe galt i det. Det blir farlig først når vi lar bekymringene ta overhånd. Da blir de selvstendige og tar kontroll over oss. Da dreier alt seg bare om bekymringene, og vi kommer ikke løs fra dem.

Det fins mer enn nok grunner til bekymring i dette livet. Det begynner med det Bibelen selv nevner: «Hva skal vi spise, hva skal vi drikke? Hva skal vi kle oss med?» (Matt 6,31). Eller det som opptok filipperne den gang: Hva vil skje med apostelen Paulus, som var fengslet? Hvordan kan misjonsarbeidet fortsette?

Og det fortsetter med det som uroer oss i dag: Vil freden i vår del av verden vare? Vil jeg kunne holde meg frisk? Hvor lenge får jeg beholde ektefellen min? Hva vil skje med meg når jeg blir gammel? Hva vil skje med barna og barnebarna mine? Vil de finne en god vei gjennom livet? Vil de beholde troen sin?

Eller det som angår oss alle: Hva vil skje med menigheten vår, med vår lille kirke? Hvordan skal det gå videre? Hvor lenge vil Gud ha tålmodighet med oss? – Alle disse spørsmålene uroer oss. Hver og en av dem er vanskelig nok til å fange oss helt!

Vi må være klar over hva som skjer med oss når vi bekymrer oss slik. De overveldende bekymringene begynner å styre over oss. De blokkerer blikket vårt mot Gud. Da ser vi bare oss selv og det tilsynelatende uoverstigelige fjellet 'bekymringer' foran oss.

Dette betyr: Når vi bekymrer oss på denne måten, forholder vi oss som om det ikke finnes noen Gud. Vi vrir hodet vårt og grubler

over hvordan det skal gå videre uten å tenke på at en annen sitter ved makten og styrer og leder verdens gang – ja, også livet vårt.

Derfor er det farlig når bekymringene tar overhånd. De lammer troen vår. Under denne verdens bekymringer kan troens plante kveles, som Jesus sier i lignelsen om såmannen og de fire slags jordsmonn. I sin Store katekisme sier Martin Luther: «Det som du fester hjertet ditt ved og stoler på, det er din Gud.» Eller sagt på en annen måte: Det som styrer hjertet vårt, legger beslag på oss. Det tar Guds plass. Men Gud vil ha hjertet vårt for seg selv. Vi skal tilhøre ham og ingen annen.

Han lot sin Sønn dø for oss på korset for å frelse oss. Gjennom Den Hel- lige Ånd har han kalt oss til troende tillit til Jesus Kristus og bevart oss i denne tilliten til i dag. Skulle han da ikke være i stand til å gi oss det han har lovet som «tillegg»?

Derfor oppfordrer Herren Kristus oss: «Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt dette andre i tillegg» (Matt 6,33). «Alt dette» er alle de tingene som uroer og bekymrer oss. Disse gir Gud oss også, men som en bonus – så å si som en reklamegave vi får på kjøpet. Når bare det andre er på plass, at vi setter all vår lit til ham! Han er vår Far. Han lot sin Sønn Jesus Kristus dø for oss, slik at vi er frelst for evig. Så godt mener han det med deg og meg. «Kan han gjøre noe annet enn å gi oss alt sammen med ham [Jesus]?» (Rom 8,32). Når bekymringene griper etter oss, ønsker djevelen å få oss til å tvile på denne

himmelske Far. Da står troen vår på spill. Og ikke bare troen. Med bekymringene ødelegger vi også livet vårt i denne verden. Det er ikke tilfeldig at så mange ordtak handler om bekymringer som gjør livet til en plage. Bekymringene gnager på hjertet vårt og stjeler søvnen vår. Det lønner seg ikke i lengden når vi mennesker for- master oss til å innta Guds plass og tro at vi kan opprettholde oss selv. Da fortærer bekymringene oss. Det er viktig å innse dette. Da viser det seg hvordan vi kan bli kvitt bekymringene våre.

2. Hvordan vi kan overvinne bekymringer

Hva kan vi gjøre mot slike falske bekymringer? Når bekymringene tar overhånd, fortrenkes Gud fra hjertet vårt. Og det lykkes djevelen lettest med når vi ikke lenger lytter til Guds ord. For i sitt ord advarer Gud oss ikke bare mot bekymringer, men viser oss også gjennom eksempler hvor unyttige og upassende bekymringene våre er.

Jesus sier i Bergprekenen: «Se på fuglene under himmelen! De sår ikke, de høster ikke og samler ikke i hus, men den Far dere har i himmelen, gir dem føde like- vel. Er ikke dere mer verdt enn de? Hvem av dere kan vel med all sin bekymring legge en eneste alen til sin livslengde? Og hvorfor er dere bekymret for klærne? Se på liljene på marken, hvordan de vokser! De strever ikke og spinner ikke, men jeg sier dere: Selv ikke Salomo i all sin prakt var kledd som en av dem. Når Gud kler gresset på marken så fint, det som gror i dag og kastes i ovnen i morgen, hvor mye mer skal han ikke da kle dere – dere lite troende!» (Matt 6,26-30).

Gud har lovet å sørge for oss. Skal vi ikke stole på at han gjør det? Han har jo allerede gjort langt større ting for oss og oppfylt langt større løfter. Han lot sin Sønn

dø for oss på korset for å frelse oss. Gjennom Den Hellige Ånd har han kalt oss til troende tillit til Jesus Kristus og bevart oss i denne tilliten til i dag. Skulle han da ikke være i stand til å gi oss det han har lovet som «tillegg»? Dette er det ene som hjelper oss å overvinne bekymringer: Vi må la Guds ord på ny vise oss hans faderlige kjærlighet.

Et annet middel mot bekymringer peker Paulus spesielt på i preteksten vår: «Vær ikke bekymret for noe! Men legg alt dere har på hjertet, fram for Gud. Be og kall på ham med takk.» Dette betyr: Nettopp bønn hjelper oss å fordrive unødvendige bekymringer. Gud selv har lovet å høre bønner: «Be, så skal dere få!» Men: Bønn alene er ofte ikke nok til å bryte ut av bekymringenes onde sirkel. Derfor gjør Paulus filipperne oppmerksom på hva som hører til en rett bønn:

(1) For det første er det det Luther kaller «å trygle» (tysk: Flehen). Her handler det om å be innstendig. Bønn er hardt arbeid. Et kort stønn eller sukk er ofte til liten hjelp, dette kan til og med en ikke-kristen få over leppene. Når alt annet svikter, prøver mange mennesker seg med en kort bønn til Gud – en Gud de ellers ikke vil ha noe med å gjøre. Men Gud er ikke bare et nødhjelpsmiddel i nødstilfeller. Han ønsker at vi i bønnen betror oss til ham som til vår Far. Dette innebærer at vi ikke bare vender oss til ham i det korte øyeblikket vi ber.

Gud vil at hele livet vårt skal leves etter hans bud. Han vil ikke bare ha lillefingeren vår, men hele hånden. Han krever lydighet mot sine bud og veiledninger. Det

nye testamente minner oss flere ganger om at Gud bare vil høre de bønnene som skjer i tro på Jesus Kristus (Matt 21,22). Det fins også forgyves bønner!

(2) For det andre hører takksigelsen med til en troende bønn. Paulus tilføyer i sin formaning til filipperne: De skal bringe sine bønner til Gud «med takk». Når vi takker Gud, blir vi bevisst på hva han allerede har gjort for oss.

Når vi takker, ser vi tilbake og lar oss ikke fange av bekymringene som formørker fremtiden. Den som stirrer som forhekset på en usikker fremtid, merker som

Når vi takker, får vi avstand til bekymringene våre. Da presser vi ikke Gud med våre bønner og ønsker, men gir ham «frihet» til å høre vår bønn på den måten han finner best.

regel ikke hvordan bekymringene også blokkerer blikket for Gud. Han ser ikke lenger hvilke velgjerninger Gud allerede har vist ham. Hvis vi glemmer Guds nådige ledelse, stoler vi heller ikke på ham for fremtiden.

Når vi takker, får vi avstand til bekymringene våre. Da presser vi ikke Gud med våre bønner og ønsker, men gir ham «frihet» til å høre vår bønn på den måten han finner best. Det ligger en dyp visdom i rådet Martin Luther gir: Vi burde alltid starte bønnene våre med takk. På denne måten får bønnen vår fra starten av den

rette retningen. Slik lykkes vi best med å vende blikket bort fra bekymringene og mot vår himmelske Far, som aldri noen gang har sviktet oss.

Vi burde starte på nytt med dette i dag! Når bekymringene presser på og truer med å ta overhånd, la oss folde hendene og først takke Gud for alle velgjerningene han allerede har vist oss. Ofte er det til hjelp å skrive ned på et ark alt det gode Gud har gjort for oss.

En ting til vil jeg understreke til slutt: På denne jorden blir vi aldri helt kvitt bekymringene. De hører til livet i denne verden. Men det Luther en gang sa om syndene, kan vi også overføre på bekymringene: De er som fugler som flyr over hodet vårt. I dette livet slipper vi ikke unna dem. Men vi kan hindre dem i å bygge rede på hodet vårt!

Slik skal vi også hindre bekymringene i å sette seg fast hos oss og trekke oss inn i sitt grep. Og det går bare når vi i troen holder oss til vår Herre Kristus og stoler på hans ord. Hos ham alene finnes hjelp. Dette kan vi lære av salmedikteren Paul Gerhardt, som i sin kjente salme «Velt alle dine veier» synger:

*På Herren du deg støtte
om det deg vel skal gå,
hans gjerning må du nytte
om din skal kunne stå;
av sorg og selvgjort plage
det kommer intet ut;
for intet kan du tage,
alt kan du få av Gud.
(NoS 460,2)*

Gottfried Herrmann, Tyskland

Det er godt å være stille og vente på hjelp fra Herren. (Klag 3,26)

Kirkemøte i Sveio

1-3. august var det tid for LBKs niende kirkemøte, denne gangen på leirstedet Solgry i Sveio, like nord for Haugesund. Temaet var «Jeg skammer meg ikke over evangeliet» (Rom 1,16) og undervisningen basert på Paulus' brev til romerne. Utenom de tre norske pastorene bidro Lars Borgström, Uppsala, og Bjarte Edvardsen, Vännäs, med foredrag, andakter og prekener.

Pete Myers med Elise og Olav Utvik

En annen gjest var Pete Myers fra Manchester, pastor i Storbritannias nye Confessional Lutheran Church. Han fortalte at han som anglikansk misjonær i Etiopia for noen år siden leste boken «Kristi to naturer» av Martin Chemnitz. Ganske snart ble han

en overbevist lutheraner.

«God is in a good mood with you» er mottoet til den nye britiske kirken – Gud er vennlig innstilt mot deg. Fordi Jesus har skapt fred med sitt blod på korset, regner ikke Gud syndene dine imot oss (2 Kor 5,19), men tilgir oss all synd.

Men et slikt betingelsesløst evangelium møter mye motstand. De fleste av pastor Petes gamle venner har brutt kontakten. Men dette, sier han, er en del av å lide med Kristus (Rom 8,17), slik

vi må forvente, på ulike måter i forskjellige land. La oss huske på pastor Pete og menigheten i bønn!

Egil Edvardsen leder høymessen på søndagen

Lars Borgström

Bjarte Edvardsen med familie på kanotur

Lars Borgström hadde lørdag kveld et gripende salmeforedrag om Lina Sandell, hennes liv og sanger. Vi fikk synge mye, til pianoakkompagnement av Kirsti Edvardsen. Søndag formiddag var Borgström også predikant under gudstjenesten.

Rettferdigheten fra Gud

«Men nå er Guds rettferdighet, som loven og profetene vitner om, blitt åpent uavhengig av loven. Dette er Guds rettferdighet som gis ved troen på Jesus Kristus til alle som tror. Her er det ingen forskjell, for alle har syndet og mangler Guds herlighet. Men ufortjent og av hans nåde blir de kjent rettferdige, frikjøpt i Kristus Jesus. For dem som tror, har Gud stilt ham fram som soningslokk ved hans eget blod. Slik viste Gud at han var rettferdig da han bar over med de syndene som tidligere var begått. Men i vår tid ville han vise sin rettferdighet, både at han selv er rettferdig, og at han kjenner den rettferdig som tror på Jesus. Hva har vi da å være stolte av? Ingenting! Hvilken lov sier det? Gjerningenes lov? Nei, troens lov. For vi hevder at mennesket blir rettferdig ved tro, uten lovgjerninger. Er vel Gud bare jødernes Gud? Er han ikke også Gud for andre folkeslag? Jo, også for dem. For Gud er én, han som rettferdiggjør omskårne av tro og uomskårne ved samme tro. Opphever vi da loven ved troen? Slett ikke! Vi stadfester loven.» (Rom 3,21-31)

Tilværelsens viktigste spørsmål er hvordan man blir eller er rettferdig for Gud. Gud er dommeren, og det gjelder å være godkjent, akseptert, av Ham. Hvordan skal en rettferdighet kunne oppnås som holder mål for Gud? Gud krever

hellighet av sitt folk. Det går en klar skillelinje mellom Guds og verdens barn. Det gammeltestamentlige Israel var utvalgt av Herren og skilt ut fra alle verdens folkeslag. De fikk ikke blande seg med dem eller ta etter deres skikker. Etter å ha befalt Israels folk å rydde vekk all avgudsdyrkelse, all ugudelighet og alt som kunne lede dem inn på slikt, forklarte Moses for dem: «For du er et hellig folk for HERREN din Gud. Blant alle jordens folk har HERREN din Gud valgt deg til å være hans folk, hans dyrebare eiendom» (5 Mos 7,6).

På samme måte som Israels barn var skilt ut fra hedningenes verden, er også det nye Israel, Kirken, Guds menighet i den nye pakten, skilt ut fra verden, dvs skilt fra det gudfravendte livet med alle dets tomme nytelser, all dens overfladiske lykke, all dens fremmedhet for Herren og all dens glede i synden. Et slikt liv, som leder til fortapelsen, den evige fordømmelsen, har den kristne blitt frelst fra. «For dere skal vite», skriver Paulus, «at ingen som driver hor, lever i urenhet eller er grådig, skal arve Kristi og Guds rike. Dette er jo avgudsdyr-

kelse» (Ef 5,5). Se derfor nøye til hvordan dere lever! Den kristne har blitt fridd ut av mørkets makt og ført over i den elskede Sønnens rike (Kol 1,13).

Gud har gitt oss de ti bud. Det er etter dem vi skal leve og bli dømt av Gud. De lyder:

- Jeg er Herren, din Gud. Du skal ikke ha andre guder.
- Du skal ikke misbruke Herrens, din Guds, navn, for Herren frikjenner ikke den som misbraker hans navn.
- Husk sabbatsdagen og hold den hellig.
- Hedre din far og mor.
- Du skal ikke slå i hjel.
- Du skal ikke bryte ekteskapet.
- Du skal ikke stjele.
- Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste.
- Du skal ikke begjære din nestes hus.
- Du skal ikke begjære din nestes ektefelle, arbeidsfolk, husdyr eller noe som tilhører ham.

Når vi spiller oss i disse budene, avsløres hver og en av oss som syndere. Vi har forbrutt oss mot Guds hellige vilje i tanker, ord og gjerninger.

Retttferdigheten fra Gud (den objektive/allmenne retttferdiggjørelsen)

Mennesket har ingenting å komme med når det gjelder retttferdighet, men det trengs heller ikke. For helt utenom loven, dvs helt ved siden av og uavhengig av alt det gode som mennesker kan tenkes å få i stand for å oppfylle hva som kreves av oss, har Gud gitt oss en annen retttferdighet. Denne andre retttferdigheten er, som Luther sier, «en fremmed retttferdighet», siden den er en annen persons retttferdighet som tilregnes menneskene. Denne fremmede retttferdigheten vitner «loven og profetene» om (v. 21). Her sikter «loven» på de fem Mosebøkene, og med profetene menes de gammeltestamentlige profetbøkene, der det f.eks. hos Jeremia heter om den kommende Frelseren: «I hans dager skal Juda bli frelst og Israel bo trygt. Og dette er navnet han skal få: Herren, vår retttferdighet» (Jer 23,6). Denne retttferdigheten er fritt tilgjengelig for enhver som vil ha den. Det er en retttferdighet fra Gud ved tro på Jesus Kristus, «til alle som tror» (v. 22).

At det handler om en retttferdighet fra Gud i v. 21 gir seg ikke umiddelbart, på rent grammatiske grunner. *Dikaioynä Theou* kunne rent språklig også oversettes «Guds retttferdighet» og sikte på en indre egenskap hos Gud, som han bruker til å dømme, verden etter sin retttferdige norm. Men av sammenhengen forstår vi at så ikke kan være tilfelle. Her er det jo snakk om noe helt ved siden av loven, noe som tas imot av alle som tror, nemlig evangeliet om Jesus Kristus. Vi møter det samme i Fil 3,9, og der medfører den språklige konstruksjonen at det utvilsomt er snakk om en retttferdighet, «som kommer ved troen på Kristus, retttferdigheten fra (preposisjonen *ek*) Gud ved troen».

Alle mennesker er syndere, men Jesus er alle menneskers Frelser. Paulus uttrykker det på denne måten: «Her er det ingen forskjell, for alle har syndet og mangler Guds herlighet. Og de erklæres retttferdige som en gave, av Hans nåde, fordi de er frikjøpt av Kristus Jesus (v. 22–24, etter Svenska Folkbibelns oversettelse). Jesus erklæres å være den eneste årsaken til at alle mennesker er blitt erklært retttferdige. Det finnes ingenting hos dem selv som kan påberopes. Tvert imot er alle mennesker fordømt på grunn

For helt utenom loven, dvs helt ved siden av og uavhengig av alt det gode som mennesker kan tenkes å få i stand for å oppfylle hva som kreves av oss, har Gud gitt oss en annen retttferdighet. Denne andre retttferdigheten er, som Luther sier, «en fremmed retttferdighet», siden den er en annen persons retttferdighet som tilregnes menneskene.

av sin synd: «Alle har syndet og mangler Guds herlighet».

Men apostelen fortsetter straks: «og de erklæres retttferdige som en gave, av Hans nåde, fordi de er frikjøpt av Kristus Jesus». Legg merke til: Akkurat som alle har syndet og mangler herligheten fra Gud, står de (alle!) nå som retttferdige. Dette er et av Bibelens beleggsteder for læren om den allmenne retttferdiggjørelsen, dvs. at ved Jesu død og oppstandelse har en retttferdiggjørelsesdom blitt uttalt fra himmelen over alt hva

menneske heter.

Det er som Rosenius skriver: «Du må være hvordan du være vil, uansett så er dine synder tatt bort, utslettet, tilgitt, kastet i havets dyp. Og dette skjedde i Kristi dødsstund. Blir du fordømt, så skjer det ikke på grunn av din synd, men på grunn av din vantro, at du lar være å komme til Kristus.» (Daglige betraktelser, 31. mars).

Spørsmålet er hva «Guds herlighet», som alle mennesker mangler, sikter til. To alternativer er mulige. Enten viser det til den opprinnelige herligheten som Adam og Eva ble gitt ved skapelsen, da de i sin ufordervede tilstand var lik Gud i retttferdighet, hellighet og kjærlighet. Dette passer i sammenhengen, fordi det var gjennom synden at denne herligheten gikk tapt. Den andre muligheten er at det greske ordet «doxa» her ikke skal oversettes med «herlighet», som er vanlig, men som «ros, anerkjennelse». Et eksempel på denne bruken av «doxa» finner vi i Joh 5,44, der Jesus sier til sine jødiske motstandere: «Hvordan kan dere tro, dere som vil ha ære av hverandre og ikke søker ære hos den eneste Gud?» Her er det tydelig at «doxa» betyr ros eller anerkjennelse, og derfor oversetter Svenska Folkbibeln «ta emot ära». Hvis Paulus her i dette verset (v. 23) sikter til denne betydningen, blir meningen at alle har syndet og mangler ros fra Gud, det vil si at de ikke har Hans godkjennelse eller blir anerkjent av Ham (jf. Matt 7,23; 1 Kor 14,38). Også denne andre betydningen passer godt i sammenhengen, så det er vanskelig å avgjøre hvilket alternativ Paulus mest sannsynlig mente.

Jesus, vår nådestol

Menneskeheten er altså blitt frikjøpt av Jesus. Hvordan har Han, vår Frelser, frikjøpt oss? Peter skriver: «Dere vet at det ikke var

med forgjengelige ting som sølv eller gull dere ble kjøpt fri fra det tomme livet dere overtok fra fedrene, det var med Kristi dyrebare blod, blodet av et lam uten feil og lyte» (1 Pet 1,18–19). Disse ordene siterer Luther i Den lille katekisme, i den mest sentrale av alle artiklene, andre hoveddelens andre artikkel, «Om gjenløsningen». Paulus peker på den samme sannheten ved å si at Jesus er blitt stilt fram som «en nådestol» (v. 25). (Bibel 1930 og Svenska Folkbibeln har «en nådestol», mens Bibel 2011 oversetter det greske ordet «hilasterion» med «soningsstedet». Overs. anm.). Hva menes med det?

Nådestolen var lokket på paktkisten, som sto i det innerste rommet i tempelet i Jerusalem. I bunnen av paktkisten lå lovtavlene med de ti bud (2 Mos 25,21; 31,18). Vi kan lese om nådestolen i instruksjonene Moses fikk om tabernakelet (2 Mos 25,10–22). I forskriftene for feiringen av den store forsoningsdagen, på hebraisk Yom Kippur, leser vi at øverstepresten skal «slakte den syndofferbukken som er for folket, og bære blodet innenfor forhenget. Han skal gjøre med blodet som han gjorde med blodet av oxen: skvette det på nådestolen og foran nådestolen. Han skal gjøre soning for helligdommen på grunn av israelittenes urenhet, lovbruddene og alle syndene deres» (3 Mos 16,15–16).

Forhenget var et tykt draperi som skilte det innerste rommet, Det aller helligste, fra resten av tempelet. Bare én gang i året, på den store forsoningsdagen, kunne øverstepresten gå inn bak forhenget, inn i Det aller helligste, for å stenke offerblod på nådestolen. Da ble alle Israels synder i det forgangne året sonet. Hvis vi tenker oss det litt (på en god måte) barnlig at Gud fra sin himmel ser ned på paktkisten, så ser Han ikke lovtavlene i bunnen av pakt-

kisten, de som israelittene har forbrutt seg mot i tanker, ord og gjerninger. Hvorfor ikke? Fordi offerblodet dekket alt! Blodet ut-slettet overtredelsene mot Guds lov. Uttrykket Yom Kippur betyr ikke bokstavelig «den store forsoningsdagen» (som vi oversetter det), men «tildekkerdagen», det vil si dagen da tilgivelse ble gitt til hele folket fordi øverstepresten hadde dekket nådestolen med syndofferbukkens blod.

På samme måte dekket Jesus over syndene da Han lot sitt blod flyte som et offer på Golgata. Ikke

Uttrykket Yom Kippur betyr ikke bokstavelig «den store forsoningsdagen» (som vi oversetter det), men «tildekkerdagen», det vil si dagen da tilgivelse ble gitt til hele folket fordi øverstepresten hadde dekket nådestolen med syndofferbukkens blod. På samme måte dekket Jesus over syndene da Han lot sitt blod flyte som et offer på Golgata.

bare ett folks synder i et bestemt år, men alle synder som hele menneskeheten har begått fra verdens begynnelse og kommer til å begå fram til den siste dagen. Jesus er virkelig «Guds Lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29).

Dermed forstår vi også hvordan Gud kan være rettferdig når Han tilgir syndere. Ved å stille fram Jesus som den sanne nådestolen. «For han hadde tidligere i tålmodighet holdt tilbake straffen for de synder som var begått. Men i vår tid ville han vise sin rettferdighet,

både at han selv er rettferdig, og at han kjenner den rettferdig som tror på Jesus» (v. 25–26).

Hadde ikke Jesus, vår sanne Øversteprest (jf. Hebr 4,14–5,10), betalt prisen for syndene våre med sitt blod, altså ved å dø for oss, kunne man ha trodd at Gud ikke var rettferdig, siden Han ikke straffet syndene i den gamle pakt. Hvordan kunne Han tilgi uten å kreve hevn og straffe ondskaper? For «uten at blod blir utøst, er det ingen som får tilgivelse» (Hebr 9,22). Men Paulus sier nå at gjennom Jesu Kristi død for alle syndere har det blitt tydelig at Gud virkelig er rettferdig – ikke ettergivende overfor synden, noe som ville vært avskyelig (jf. Ordsp 17,15) – når Han erklærer den rettferdig som tror på Jesus.

Rettferdiggjørelsen ved troen (den subjektive rettferdiggjørelsen)

Paulus fortsetter med å skrive: «Hva har vi da å være stolte av? Ingenting! Hvilken lov sier det? Gjerningenes lov? Nei, troens lov. For vi hevder at mennesket blir rettferdig ved tro, uten lovgjerninger» (v. 27–28). Siden all rettferdighet kommer fra Jesus og blir gitt oss, har ingen mennesker, ikke engang de mest fromme og hellige, noe som helst å rose seg av.

Da Luther oversatte v. 28, skrev han: «Vi hevder at mennesket blir erklært rettferdig ved tro alene». De pavelige kritikerne mente da at han hadde forfalsket bibelteksten, fordi det ikke finnes noe ord som svarer til «alene» i den greske grunnteksten. Luther mente da at han oversatte betydningen, ikke ord for ord, og at dette er nødvendig fordi språkene ikke alltid fungerer på samme måtet. Når vi ser på sammenhengen, er det åpenbart at Luther hadde rett. Troen settes her i motsetning til gjerninger. Det er ikke gjennom

gjerningenes regel at et menneske er rettferdig, men gjennom troens regel – ikke ved lovgjæringer, men ved tro. Siden det handler om en annens fortjeneste, kan våre gjæringer umulig spille inn. Det er ved troen alene vi blir rettferdige.

Vi har tidligere sett at Bibelen lærer en allmenn rettferdiggjørelse, som omfatter absolutt alle mennesker (Rom 3,23–24; jf. også Rom 4,25; 5,18–19; 2 Kor 5,19). Her skriver Paulus at et menneske blir rettferdig «ved tro», slik han i v. 22 snakket om en rettferdighet fra Gud «for alle som tror». Ved første øyekast kan det virke som at dette motsier at alle mennesker er erklært rettferdige.

Men det er ikke noen motsigelse her. «Ved tro» viser den måten den allmenne rettferdiggjørelsen fra Gud blir tatt imot på. Gud har, som vi har sett, gjennom Jesus erklært alle mennesker rettferdige. Denne frikjennende dommen kan enten tas imot i tro eller avvises i vantro. Det er ikke troen som skaper rettferdigheten; rettferdigheten finnes der allerede som et objektivt faktum. Når denne forkynnes gjennom evangeliet og mennesket tar imot dette fantastiske budskapet, får det åndelig liv. Når evangeliet tas imot ved tro, blir det en levende virkelighet for mennesket personlig. Vi blir ikke rettferdiggjort på grunn av troen, men ved troen. Troen er bare det mottakende redskapet. Denne mottakelsen, budskapets implementering – altså dets virkeliggjøring i ens eget liv – kan vi med et passende ord kalle den subjektive rettferdiggjørelsen. Da har nemlig den objektive virkeligheten, Guds rettferdiggjørelse av alle mennesker, blitt en sannhet som jeg selv omfavner ved troen.

På engelsk kan man i denne sammenhengen snakke om «de tre G-ene»:

Gained=Jesus har vunnet rett-

ferdighet for oss.

Given=Den deles ut til oss i Ord og sakrament.

Gotten=Den tas imot ved troen.

Bare hvis rettferdigheten tas imot ved tro, leder den til liv og salighet for oss. Selv om Gud i himmelen har erklært alle mennesker rettferdige, blir bare et mindretall av menneskeheten frelst (Matt 7,13–14). Det glade budskapet må også tas imot i tro. Evangeliet må forkynnes, slik at troen kan oppstå og deretter også bevares og vokse. Mennesker som ikke tror evangeliet, går evig fortapt. At det finnes slike mennesker, og at de er så mange i den store folkemengden, er tilværelsens aller største tragedie. De som ikke tar imot gaven, finner ingen trøst eller glede i den. De lever i mørket og er blinde for gaven som tilbys hele verden. Når gaven – syndenes tilgivelse for Jesu skyld – ikke blir tatt imot, forblir de i mørket utenfor og havner til slutt i helvete. De må nemlig da selv svare for sin syndeskyld og får den straffen de fortjener. Man kan altså være rettferdiggjort i objektiv forstand, noe alle mennesker er, men ikke i subjektiv forstand – det er bare et fåtall som er det. Disse lykkelige menneskene er de som har hørt evangeliet, tatt imot det i tro og fortsetter å leve av dette glade budskapet gjennom nådemidlene: Ordet og sakramentene.

Paulus fortsetter med å understreke at Gud er alles Gud og alles Frelser: «Eller er Gud bare jødernes Gud? Er Han ikke også hedningenes? Jo, også hedningenes, for det er sannelig én Gud, Han som erklærer den omskårne rettferdig ved tro og den uomskårne ved tro» (v. 29–30). Som vi husker, har Paulus tidligere hevdet at jødene hadde en fordel, et fortrinn, gjennom paktsfellesskapet. Men i Rom 2,11 slo han fast at Gud ikke gjør forskjell på

folk. Nå vender Paulus tilbake til dette. Hvis det var slik at lovlydighet og lovgjæringer var grunnlaget for et rett forhold til Gud, ville jødene hatt et forsprang. Men nå hviler jo paktsfellesskapet og barnekåret på troen på Jesus Kristus, og derfor har både jøder og hedninger lik adgang til Guds rike, for Han «erklærer den omskårne rettferdig ved tro og den uomskårne ved tro» (v. 30).

Til slutt stiller Paulus et spørsmål: «Opphever vi da loven ved troen?» og svarer straks: «Slett ikke! Vi stadfester loven» (v. 31). Ut fra det Paulus har sagt om lovens gjæringer og troens rettferdighet, kunne man tro at han nedvurderer loven og anser den som overdrevet eller overflødig. Det mener han slett ikke. Som det framgår i kapittel 6 og 7, har loven en viktig funksjon i den kristnes liv. Her nøyer Paulus seg bare med å avvise tanken om at loven er satt ut av kraft.

Det er bare gjennom troens rettferdighet at loven tas på alvor. De som tror at de kan prestere en rettferdighet gjennom loven, senker i virkeligheten lovens krav og opprettholder den derfor ikke. Loven krever jo at den holdes fullkomment. Dessuten kan en kristen, gjennom evangeliets frigjørende kraft, faktisk følge loven. Ikke på en fullkommen måte, langt derfra, men på en begynnende, famlende måte. Denne ufullkomne lovlydigheten har imidlertid ingen del i vår rettferdiggjørelse eller stilling overfor Gud. Der gjelder Kristi fortjeneste alene, som tilregnes oss av nåde alene, ved troen alene.

Lars Borgström, Sverige

Hvorfor trenger jeg et andaktsliv?

Livet mitt er så hektisk, og det føles som jeg allerede kjenner fortellingene i Bibelen godt etter alle prekenes og annen undervisning jeg har hørt på. Hvorfor trenger jeg da et andaktsliv?

Salmisten beskriver et salig menneske som en som har sin glede i Herrens undervisning og grunner på hans ord både dag og natt (Sal 1,2). Som kristne gleder vi oss over Guds ord! Det er derfor vi grunner på det dag og natt. Gud vil at det alltid skal være i tankene våre. Det hebraiske ordet som er oversatt med «grunne på» har å gjøre med lyden som noen lager helt naturlig. I Jes 31,4 oversettes det samme ordet med «knurre: «slik løven og ungløven knurrer». Løver knurrer. Salige mennesker grunner over Guds ord.

Det fins store forskjeller når det gjelder gavene og rikdommene Herren gir sitt folk, men når det gjelder gaven tid er det annerledes. Alle mennesker har den samme mengden tid hver dag: 24 timer. Når vi sier at vi ikke har tid til Guds ord, må vi innse at vi egentlig sier: «Guds ord er ikke viktig nok.» Vi sier det vel ikke rett ut med ord, men handlingene og prioriteringene våre taler sitt tydelige språk.

Hvis vi ikke leser Guds ord, vil vi ikke finne åndelig hvile. I den gammeltestamentlige tiden skulle israelittene holde sabatsår. Hvert sjuende år skulle de ikke så på åkrene sine, men la dem hvile. Dette var et bilde på å stole på at Herren ville sørge for dem. Da Gud innstiftet sabatsåret, advarte han folket og sa at om de ikke holdt det, ville han sørge for at landet fikk hvile (3 Mos 26,34–45). Og det var nettopp det Gud gjorde da han lot folket komme under det assyriske og babylonske fangenskapet.

Det virker selvmotsigende, men når vi forsømmer vårt personlige andaktsliv for å spare tid, sparer vi aldri et eneste minutt! Jeg har selv gått på djevelens triks altfor mange ganger. Før jeg begynner andaktsstunden min, har jeg tenkt: «Jeg skal bare gjøre unna noen små oppgaver først.» Men så jager disse små oppgavene meg hele dagen, sammen med femti andre ting som dukker opp, og jeg får ikke tid til Bibelen! Og ofte blir de oppgavene likevel ikke gjort. Men det er utrolig hvor mye jeg rekker når jeg konsentrerer meg om Guds ord først. Jesu ord kommer til meg: Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt det andre i tillegg (Matt 6,33).

Det er gripende å lese evangeliene og se hvordan Jesus tok disiplene til side, bort fra folkemengdene, for å undervise dem. Jesus vil gjøre det samme med oss! Han vil dra oss bort fra livets stress og tilbringe tid med oss i sitt ord. Tenk på hva han vil gi oss: fred, håp, trøst og mye mer! Hvis jeg sa til deg at jeg ville gi deg en million dollar hver dag du kom for å treffe meg – hvor mange dager ville du da gå glipp av? Ikke en eneste! Tenk da på hvor mye mer Gud gir oss i sitt ord. Og det fine er: Vi trenger aldri å være uten det, ikke en eneste dag.

Når vi leser Bibelen, gjør vi ikke Gud en tjeneste – det er han som gjør oss en tjeneste. Det handler ikke om vår hengivenhet til Gud, men om Guds hengivenhet til oss! I sitt ord minner Herren oss om hva vi er for ham. Han kaller oss blant annet sin brud. Og han minner oss om hva han har skapt oss til: Han ville føre kirken fram for seg i herlighet, uten den minste flekk eller

rynke. Hellig og uten feil skulle den være (Ef 5,27). Herren elsker å si til bruden sin at han elsker henne, og vi elsker å høre det – om og om igjen! Det er på samme måte som når jeg sier til min kone: «Jeg er så glad i deg.» Ikke en eneste gang har hun svart: «Ja, men David, det vet jeg jo fra før!» Nei, jeg elsker å si det, og hun elsker å høre det!

Husk fordelene ved å ha et andaktsliv. Gud forsikrer oss om løftene sine og gir oss kraft til å tro dem. Guds løfter står klippefaste uansett hvor ustø og skjelvende vi forholder oss til dem.

Bildet som dukker opp i hodet mitt, er dette: En mann krysser en islagt elv på hendene og knærne, han fordeler vekten så godt han kan. Han vet ikke hvor tykk isen er. Plutselig hører han et drønn fra andre elvebredden. En traktor med en høyvogn full av jublende barn kjører over isen – forbi ham, men han selv ligger flatt på magen som om den meter-tykke isen skulle knekke hvert øyeblikk.

Poenget er: Isen holder uansett. Troen går ut på den, og enten det skjer forsiktig eller dristig, så holder isen oss oppe. Dumme tanker om isen forandrer ikke noe som helst på den – den blir ikke tynn bare fordi noen tror at den er det. Jesu ord til oss er isen. Troen går ut på den. Hvem vil du helst være i dette bildet? Den redde og forsiktige mannen – eller de glade barna i høyvogna? Jeg vil være i den vogna!

David Scharf

(lett forkortet oversettelse av artikkel fra Forward in Christ 4/2025)

Medmenneskelig omsorg i Guds familie

(En oppsummering av et foredrag holdt på svenske LBKs sommerleir på Hjälmmargården, juli 2025.)

La meg begynne med å understreke at Bibelen er full av oppfordringer til medmenneskelig kjærlighet mot alle mennesker. Den mest kjente er kanskje Jesu lignelse om den barmhjertige samaritan, som fortelles som et svar på spørsmålet: «Hvem er da min neste?» Men i denne presentasjonen skal vi fokusere på noe mer spesifikt: kjærligheten mellom kristne og hvordan vi oppfordres til å behandle hverandre. Ved å se på en del bibelvers, skal vi belyse hva Den Hellige Ånd sier om dette.

Kjærligheten mellom kristne – en gave og et kall

Den kristne kjærligheten er ikke en abstrakt idé, men en levende virkelighet som kommer fra Kristus selv. Han sier: «Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre. Ved dette skal alle forstå at dere er mine disipler: at dere har kjærlighet til hverandre» (Joh 13,34–35). Dette er ikke en kjærlighet som først og fremst måles i følelser, men i handling og at vi gir av oss selv. Vi elsker fordi han først har elsket oss.

I Bibelen forklarer Gud oss at kjærligheten er en frukt av troen, ikke troens grunnlag. Vi blir ikke Guds barn ved å elske, men vi elsker fordi vi allerede er hans barn av nåde, ved troen på Kristus. Kjærligheten er Den Hellige Ånds verk i hjertet og retter seg spesielt mot våre søsken i troen. Apostelen Paulus oppfordrer oss: «Elsk hverandre inderlig som søsken, sett de andre høyere enn dere selv» (Rom 12,10). Her ser vi at kristen kjærlighet er ydmyk og aktiv; den søker ikke egen ære, men gleder seg over å løfte andre opp.

Kjærligheten blir mest konkret når den møter nød. Johannes skriver: «Men den som har mer enn nok å leve av og likevel lukker sitt hjerte når han ser sin bror lide nød, hvordan kan han ha Guds kjærlighet i seg? Mine barn, la oss elske, ikke med tomme ord, men i gjerning og sannhet» (1 Joh 3,17–18). I et luthersk perspektiv betyr dette ikke at kjærligheten er et krav vi må oppfylle for å bli frelst, men at den er en naturlig følge av den troen som allerede har tatt imot frelsen som gave.

Å bære hverandres byrder er en sentral del av denne kjærligheten. «Bær byrdene for hverandre og oppfyll på den måten Kristi lov» (Gal 6,2). Kristi lov er kjærlighetens lov – ikke en lov som truer, men som gir veiledning for den som lever i evangeliets

frihet. Paulus minner oss også om at denne friheten ikke er til for egoisme: «Dere, søsken, er kalt til frihet. La bare ikke friheten bli et påskudd for det som kjøtt og blod vil, men tjen hverandre i kjærlighet» (Gal 5,13).

Kjærligheten mellom kristne innebærer også å sette andres behov foran våre egne. «Gjør ikke noe av selvhevdelse og tom ærgjerrighet, men vær ydmyke og sett de andre høyere enn dere selv. Tenk ikke bare på deres eget beste, men også på de andres» (Fil 2,3–4). Denne ydmykheten er mulig fordi vi vet at identiteten vår er trygg i Kristus – vi trenger ikke å hevde oss selv, men er frie til å tjene.

Kjærligheten kommer til uttrykk både i glede og sorg. «Gled dere med de glade og gråt med dem som gråter» (Rom 12,15). Dette er et kall til dyp deltakelse i hverandres liv, en fellesskap der vi deler både vel-signelser og prøvelser.

For at denne kjærligheten skal vare, kreves tålmodighet og enhet, et liv «i mildhet, ydmykhet og storsinn, så dere bærer over med hverandre i kjærlighet. Sett alt inn på å bevare Åndens enhet, i den fred som binder sammen» (Ef 4,2–3). Kjærligheten betyr ikke at konflikter aldri oppstår, men den søker forsoning og fellesskap.

Vi er kalt til å oppmuntre hverandre til kjærlighet og gode gjerninger: «La oss ha omtanke for hverandre, så vi oppløder hverandre til kjærlighet og gode gjerninger. Og la oss ikke holde oss borte når menigheten vår samles, som noen har for vane. La oss heller oppmuntre hverandre, og det så mye mer som dere ser at dagen nærmer seg» (Hebr 10,24–25).

Til slutt minner Peter oss om at denne kjærligheten er en forvaltning: «Tjen hverandre, hver og en med den nådegave han har fått, som gode forvaltere av Guds mangfoldige nåde» (1 Pet 4,10). Hver kristen har fått noe å bidra med i menighetens liv, og kjærligheten viser seg i at vi bruker disse gavene til beste for andre.

Slik er den kjærligheten som kjennetegner Kristi kropp. Den springer ut fra evangeliets frihet, næres av Den Hellige Ånds kraft og er rettet mot søsken i troen, men strekker seg også ut til verden. Den er ydmyk, tjenende, utholdende og ekte. Og når vi elsker slik, blir Kristus synlig midt blant oss – til hans ære og til frelse for verden.

Peter Öman, Sverige

Læren om tusenårsriket (millennialismen/killiasmen)

De siste tider – del 31

Det fins utallige oppfatninger om hva som skal skje i de siste tider. Også utenfor kristenheten fins det mange forskjellige oppfatninger om hvordan menneskenes framtid skal bli. Hinduismen har reinkarnasjonen og buddhismen nirvana. Jehovas Vitner tror at de sanne troende skal bli guder og herske over planetene. Men også innenfor den konservative fløyen av kristenheten fins det mange forskjellige oppfatninger om de siste tider.

Ideen om et tusenårsrike

Mange kristne lærere sier at det skal komme en tusenårig periode av framgang og velsignelse umiddelbart før den ytterste dagen, dommens dag. De kaller denne perioden for tusenårsriket (eller *millennium*, sammensatt av latin *mille* «tusen» og *annus* «år»). Etter deres oppfatning er ikke denne perioden identisk med den nyes-tamentlige tiden. Den kommer før dommens dag og varer i tusen vanlige år. Denne læren kan illustreres slik som i fig. 1.

De som lærer tusenårsriket (vi kaller dem i fortsettelsen for millennialister), er imidlertid ikke

enige om hvordan denne perioden skal bli. Men generelt tror man at de tusen årene blir en gullalder for menneskene på jorden, selv om de ikke anser at den blir like fullkommen som himmelen, for det vil fortsatt være synd og død. Men de fleste menneskene vil være troende, og fred og rettferdighet kommer til å herske. Det blir slutt på kriger, og det blir stor velstand. Kort sagt vil tusenårsriket bli en nesten utopisk tid på jorden.

Ideen kommer fra Åpenbaringsboken kapittel 20

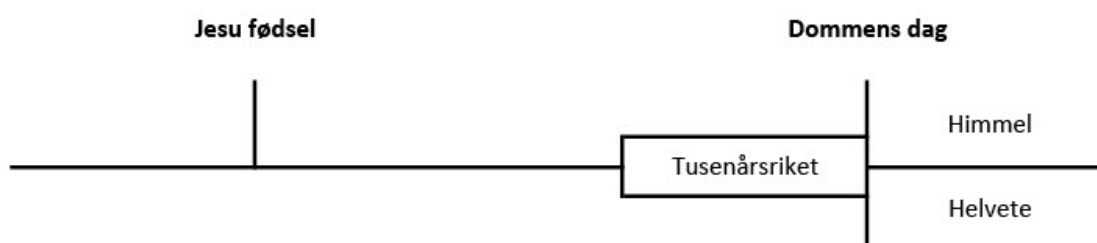
Hvor henter man disse oppfatningene? Utgangspunktet er Åp 20. Dette er det eneste stedet i Bibelen som taler om en tusenårig periode. Der blir til å begynne med Jesus omtalt som en engel som binder djevelen i tusen år: «Og jeg så en engel stige ned fra himmelen med nøkkelen til avgrunnen og en stor lenke i hånden. Han grep dragen, den gamle slangen, som er djevelen og Satan, og bandt ham for tusen år. Så kastet engelen ham i avgrunnen, låste igjen og satte segl over den, så han ikke lenger skulle forføre folkene, ikke

før de tusen år var gått. Etter det skal han slippes løs en kort tid» (vers 3).

Deretter fortelles det at Satan skal bli frigjort for en kort tid mot slutten av denne tusenårige perioden. Og han skal gå til angrep på Guds folk før han blir kastet i helvetet. Vi leser: «Når de tusen år er til ende, skal Satan slippes løs fra sitt fengsel. Han skal dra ut og forføre folkene i alle fire verdenshjørner, Gog og Magog, og samle dem til strid. Og de er tallrike som havets sand. De dro opp på jordens høyslette og omringet de helliges leir og den elskede by. Men ild fór ned fra himmelen og fortærte dem. Og djevelen, som hadde forført dem, ble kastet i sjøen med ild og svovel, hvor også dyret og den falske profeten er. Der skal de pines dag og natt i all evighet» (vers 7-10).

Åp 20 avslutter med den siste dommen som skal finne sted når Satan er blitt beseiret. Vi leser videre: «Og jeg så en stor, hvit trone og ham som satt på den. Jord og himmel flyktet bort fra hans ansikt og var ikke lenger til. Og jeg så de døde, både store og små: De sto foran tronen, og

Falsk lære om tusenårsriket/millennialisme

bøker ble åpnet. Så ble en annen bok åpnet, livets bok. Og de døde ble dømt etter det som sto skrevet i bøkene, etter sine gjerninger» (vers 11-12).

Ut ifra Åp 20 konkluderer så millennialistene med at det skal komme en tusenårsperiode med fred og framgang når Satan blir bundet og hindret i å utføre sitt vanlige arbeid med å så splid, uro og ondskap i menneskeheten. Som nevnt tror man at denne perioden skal komme like før dommens dag. Og man tror at de tusen årene i Åp 20 står for en periode på tusen vanlige år. Ofte skryter millennialister av at de leser Bibelen bokstavelig, så når Åp 20 taler om tusen år, er de overbevist om at det er tale om en konkret periode på tusen kalenderår.

Innvendinger mot læren om tusenårsriket

1. De tusen årene i Åp 20 er ikke ment å bli forstått bokstavelig

Det første vi kan innvende mot dette, er at de tusen årene i Åp 20 ikke handler om en tidsperiode på tusen vanlige år. Når vi tolker Skriften, må vi alltid lese skriftstedene i sin sammenheng. Åp 20 må bli tolket som resten av Åpenbaringsboken som er en bok full av uvanlige syner og bilder og tallsymboler. Disse er ikke ment å tolkes bokstavelig.

Allerede i bokens første kapittel så Johannes et syn av sju lysestaker av gull. Han så også «en som var lik en menneskesønn» som holdt sju stjerner i sin høyre hånd. Fra hans munn gikk det ut et skarpt, tveegget sverd. Vi leser i Åp 1: «Jeg snudde meg for å se hvem som talte til meg. Da så jeg sju lysestaker av gull, og midt mellom lysestakene en som var lik en menneskesønn ... I høyre hånd holdt han sju stjerner, og fra munnen gikk det ut et skarpt tveegget sverd» (vers 12 og 16). Gud gjør det helt klart at lysestakene ikke skal forstås som konkrete ly-

sestaker av gull, men er symboler på noe annet. Det samme gjelder stjernene og det tveeggede sverdet: «Dette er hemmeligheten med de sju stjernene som du så i min høyre hånd, og de sju lysestakene av gull: De sju stjernene er englene for de sju menighetene, og de sju lysestakene er de sju menighetene» (vers 20).

De sju lysestakene av gull er altså bilder på sju menigheter, og de sju stjernene er «englene», eller lederne for menighetene. Og det tveeggede sverdet er ellers i Bibelen et bilde på Guds ord: «For Guds ord er levende og virkekraftig og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger igjennom til det kløver sjel og ånd, marg og bein, og dømmer hjertets tanker og planer» (Hebr 4,12). «Ta imot frelsens hjelm og Åndens sverd, som er Guds ord» (Ef 6,17).

Og slik fortsetter det hele boken gjennom, med mange sterke og uvanlige syner og bilder som Gud taler gjennom. Åpenbaringsboken er full av billedspråk. I en slik sammenheng er det da ganske merkelig å tolke akkurat de tusen årene i kapittel 20 som helt vanlige år. Hvorfor skal akkurat dette tallet 1000 tolkes bokstavelig, når resten av boken må tolkes billedlig?

Det fins flere steder i Åpenbaringsboken der særlig tallene er brukt symbolsk. For å beskrive den store skaren av troende som skal få komme inn i himmelen, taler Gud i Åp 7 om 144.000 med 12.000 fra hver av Israels stammer. Israel i Det nye testamentet er en beskrivelse av de sanne troende. På denne måten beskriver altså Åpenbaringsboken det fullkomne antallet av troende som skal bli frelst. Og det er selvfølgelig ikke bare 144.000 som skal bli frelst, men et stort antall mennesker. 144.000 er $12 \times 12 \times 10 \times 10 \times 10$. Med andre ord: 3 ganger fullkommenhetens tall $10 + 2$ ganger de troendes tall 12 (dvs.

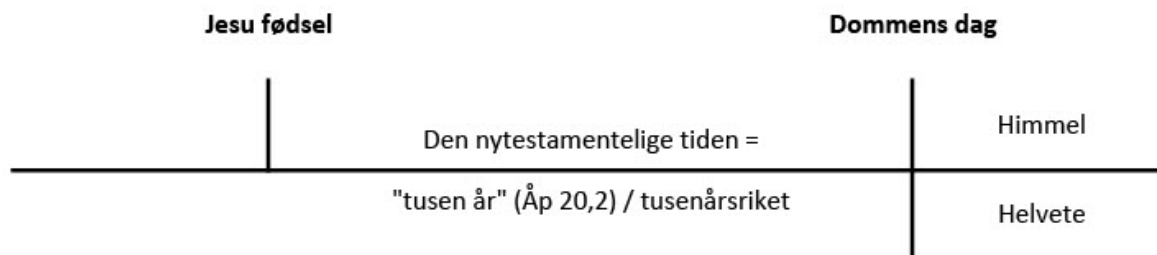
de troende både blant Israels folk og hedningene). Kort sagt: Siden tallene i Åpenbaringsboken alle andre steder blir brukt symbolsk, er det feil å tolke de tusen årene i kapittel 20 bokstavelig.

Og hvorfor er det bare tallet 1000 som skal forstås bokstavelig, mens andre uttrykk i samme kapitlet må forstås symbolsk? Hva med «nøkkelen» og «lenken» som det tales om i vers 1? Skal det forstås som en konkret nøkkel og lenke? Skal Satan få en konkret jernlenke rundt halsen sin? Har helvetet en inngangsdør som må låses opp med en nøkkel? Vi forstår hvor absurd det blir når vi ikke lar billedspråket få være bilder.

Vi mener at den rette tolkningen av de tusen årene i Åp 20 får vi når vi betrakter tallet 1000 symbolsk. Tallet 10 er fullkommenhetens tall. $1000 = 10 \times 10 \times 10$. Med andre ord: Her tales det om en fullstendig tidsperiode. Satan skal bli bundet i tusen år, det betyr en hel periode da han ikke kan operere fritt. Bare Gud vet hvor lang denne perioden er, men når perioden er slutt, har den nådd sin fullkommenhet. Da er de tusen årene til ende.

2. Ingen andre skriftsteder taler om et tusenårsrike

Det andre ankepunktet vi har mot den utbredte læren om tusenårsriket, er at ingen andre skriftsteder taler om et slikt tusenårig lykkerike på jorden. Om denne læren var riktig, skulle vi ikke da forvente at Jesus ville nevne den i en av sine mange taler om de siste tider (bl.a. Matt 24), eller at apostelen Paulus som også kommer inn på læren om de siste tider i mange av sine brever (bl.a. 1 Tess 4,13ff), underviser om den? Verken Jesus eller Paulus eller noen av de andre bibelske forfatterne taler om dette. Bare her i denne boken som er så full av symboler og bilder, står det om

disse tusen årene.

Når vi leser Bibelen, må vi tolke den rett. Det innebærer bl.a. å tolke de vanskelige stedene i lys av de klare stedene. Når vi har så mange billedlige ord og uttrykk i Åpenbaringsboken, må vi tolke boken i lys av resten av Skriften. Det kan ikke være slik at Åpenbaringsboken skal tolkes skilt fra resten av Bibelen. For om det er Gud som taler i Åpenbaringsboken, kan han ikke motsi resten av Skriften, for Gud kan ikke motsi seg selv.

Hvordan skal vi forstå de tusen årene?

Så hvordan skal vi da tolke de tusen årene i Åp 20? Den tolkingen som passer med resten av Skriften, går ut på at de tusen årene er et bilde på hele den nytestamentelige tiden som strekker seg fra Jesu første komme (hans fødsel) til hans andre komme (hans gjenkomst på den ytterste dagen). Skriftens lære kan illustreres slik som i figur 2.

Da Gud sendte sin enbårne Sønn til verden for at han skulle lide og dø for menneskehetens synder, ble djevelen bundet og beseiret. Ved sin død fratok Jesus djevelen hans makt: «Siden barna er av kjøtt og blod, måtte også han fullt ut bli som dem. Slik skulle han ved sin død gjøre ende på ham som har dødens makt, det er djevelen» (Hebr 2,14). Etter at Jesus hadde ridd inn i Jerusalem på Palmesøndagen bare noen dager før han skulle lide og dø, sa han: «Nå felles dommen over denne verden, nå skal denne ver-

dens fyrste kastes ut» (Joh 12,31). Ved å dø som alle menneskers stedfortreder og sone straffen for alle menneskers synder på korset, gjorde han ende på djevelens gjerninger og hele hans makt. Apostelen Johannes skriver: «Det var for å gjøre ende på djevelens gjerninger at Guds Sønn åpenbarte seg» (1 Joh 3,8).

Etter at det frie nådens evangelium om Jesu død og oppstandelse begynte å bli spredt, har djevelen vært bundet. Han klarer ikke å stoppe det selv om han forsøker av all makt å hindre evangeliet å nå ut. I hele den nytestamentelige tiden blir evangeliet forkynt over alt. Disiplene skulle begynne i Jerusalem. Deretter skulle de dra videre og forkynne evangeliet «i hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende» (Apg 1,8). På grunn av evangeliets forkynnelse for alle folkeslag, skal stadig nye troende komme inn i Kristi kirke på jorden. Dette skal pågå i hele tusenårsriket, i hele den nytestamentelige tiden. «Og dette evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme» (Matt 24,14).

Når så Åp 20 sier at Satan skal settes fri for en kort stund mot slutten av de tusen årene, dvs. mot slutten av den nytestamentelige tiden, passer dette med andre skriftsteder som sier at forholdene skal bli kraftig forverret like før Jesus kommer igjen. Det skal bli en siste stor trengsel for kirken. Men Skriften sier at denne trengselstiden bare skal vare en meget kort tid. Kristus skal komme

og gjøre en rask slutt på Satans angrep ved å kaste både ham og hans etterfølgere i helvetet. Det nytestamentlige tusenårige riket slutter når Jesus kommer igjen til den siste dommen. Jesus sier i sin store tale om de siste tider: «For da skal det komme en trengselstid så stor som det aldri har vært fra verdens begynnelse og til nå, og som det heller aldri skal bli ... Men for de utvalgte skyld skal disse dagene forkortes» (Matt 24,21-22).

Denne forståelsen av Åp 20 blir ofte kalt for *amillennialisme*. De tusen årene i Åp 20 handler altså ikke om en konkret periode på tusen år der kirken skal blomstre fram til Jesus kommer igjen. Men det tales om hele den tiden da frelsens evangelium skal bli forkynt for alle folkeslag. Denne tiden varer fra Jesu første komme til hans andre og siste komme, hans gjenkomst på den ytterste dagen.

(forts. i neste nr.)

Egil Edvardsen

RETURADRESSE: Egil Edvardsen, Solåsveien 20,
4331 Ålgård

Stol på løftets makt

Da sa Herren til Abraham: «Hvorfor ler Sara og sier: Skulle jeg virkelig få barn, gammel som jeg er? Er det noe som er umulig for Herren? Jeg kommer tilbake til deg når tiden er inne. Da skal Sara ha en sønn.» (1 Mos 18,13-14)

Aldringen kan ikke skrus tilbake. Det går ikke an å få den ufruktbare til å føde barn. Vi kan ikke gi liv til en som er død. Det går ikke an å høre hva alle hvisker. Visse ting er for vanskelige for mennesker, bortenfor menneskelig makt og evne.

Abraham og Sara kunne ikke få barn på naturlig vis. Kroppene deres hadde blitt gamle langt forbi barnefødende alder. Saras morsliv var så godt som dødt. Livets gave gjennom befruktning skjer kun med Guds velsignelse. For Abraham og Sara var det ikke lenger fysisk mulig å bli foreldre på den måten Gud vanligvis gir sin velsignelse. Gud skulle måtte gjøre det som menneskelig sett er umulig.

Det fins ingenting som er for vanskelig for Herren. Han som skapte hele universet hersker over alt. Han viste sin allmakt da han skapte alt gjennom sitt ord. Gjennom hans ord fortsetter hans allmakt å ha kontroll over hele skaperverket. Herren er den som fastsatte naturens orden i vår verden, så verden underkaster seg når han befaler den å fungere på en annen måte. Herren Gud formet mannen av jord og blåste liv i ham. Hvor mye enklere er det ikke for Herren, den allmektige, å sørge for at et gammelt par blir med barn!

Abraham og Sara så bevis på at ingenting er for vanskelig for Herren. Han gjorde det menneskelig sett umulige rett for øynene på dem. Herren hørte hva Sara hvisket. Han avslørte for Abraham hva hun hadde tenkt for seg selv.

Gjør infertilitet det umulig for Herren å vellesigne noen med barn? Ikke i det hele tatt. Kan kreft være uheldelig for Herren? Absolutt ikke. Kan mennesker være så fortapte i synd og vantro at Den Hellige Ånd ikke kan virke troen i hjertene deres? Absolutt ikke. Ingenting er for vanskelig for Herren. Han har ikke lovet oss spesielle under som han gjorde med Abraham og Sara, men med hans makt finnes det alltid en mulighet. Vi stoler på hans makt som virker etter hans løfte om nåde og barmhjertighet. Det er denne nådekraften som gjennom et under ga Abraham og Sara en sønn. Det er denne nådekraften som gjennom et under for vår skyld lot en jomfru føde Guds Sønn, vår oppstandne Herre og Frelser Jesus.

Gud, vi priser deg for din uendelige makt. Ta imot vår takk for din hånds mektige gjerninger. Amen.

(Fra Meditations)